

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm VIII. Cùm sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

lent, iterum infeudare possit; secus autem, si ad solum Prælaturum spectent: sin denique ad solum capitulum, tum etiam viuente Prælato, & non requisito eius consensu infeudare poterit, sicuti annotauit Rosenthal c. 4. conclus. 26. num. 2.

CAPITVLVM VIII. Cùm sit.

PARAPHRASIS.

Malefactores, qui Ecclesias spoliando, vel aliter iniuriando sacrilegi censentur, possunt à Reëtoribus Ecclesiarum, sub quo ipsi maluerint iudice, vel seculari vel Ecclesiastico conueniri.

S V M M A R I V M.

1. *Crimina alia sunt merè ecclesiastica; alia merè ciuilia; alia denique mixti fori in quæstionibus facti, non iuris.*
2. *Furtum, rapina iniusta rei occupatio pertinentis ad ecclesiam, vel quemlibet locum sacrum inter sacrilegij crimina in re canonico numerantur; non autem vis aut fraus illata ecclesiastica persona in bonis suis priuatis.*
3. *Non rectè Magistratus secularis cognitionem de crimine sacrilegij sibi tanquàm propriam uendicare potest.*
4. *Iudex ecclesiasticus in crimine mixto contra laicum procedere potest vsque ad capturam & carcerem.*

ADVERTE I. Quòd crimina alia sunt merè ecclesiastica, videlicet quæ versantur circa materiam propriè spiritualem, & explicauì lib. 4. Th. mor. tr. 9. c. 2. n. 2. v. g. Simonia, hæresis, sacerorum Ordinum abusus; ait tamen Felinus hïc n. 4. post Imolam, quòd Iudex secularis post latam sententiam contra simoniacum, eum in foro suo punire possit, quòd intelligi debet, si in foro ecclesiastico non satis punitus videatur, iuxta ea quæ docet Farinacius q. 186. de hæresi. Alioquin verò quòd simoniæ crimen perinde ac hæresis verè ecclesiasticum sit, ex communi do-

cet Clarus n. 7. Farinacius in praxi q. 8. n. 26. Alia verò crimina sunt merè ciuilia, quæ circa materiam ciuilem versantur, v. g. furtum rei profanæ, occisio hominis laici. Alia denique crimina mixti fori, quæ ad vtrumque Iudicem spectare possunt, ea videlicet, quæ cùm legibus ciuilibus prohibita sint, quia iurium gentium aut naturali repugnant, interim verò specialiter etiam aduerlantur fidei ac religioni, cuius eorum Ecclesia gerit. Talia sunt sacrilegium, fortilegium, periurium, blasphemia, apostolicarum literarum falsatio.

ADVERTE II. Quòd dicitur, crimina esse mixti fori, intelligitur in quæstionibus facti, non juris, si inquam, quærat, num Titius laicus calicem ex Ecclesiâ furatus sit, vel talem blasphemiam dixerit, tum secularis atque ac ecclesiasticus Iudex cognoscere, & punire potest; si autem juris quæstio principaliter aut incidenter in iudicium veniat, videlicet, num talis elocutio periurij aut blasphemie crimen sit, tum eius cognitio ad solum Ecclesiasticum spectat, vti docui cit. cap. 2. n. 9. vbi id declarauì in crimine vsuræ, esse id merè seculare, nisi dubitetur, num contractus aliquis vsurarius sit, hoc enim casu Ecclesiasticus tantum cognoscat.

ADVERTE III. Quòd furtum, rapina, iniusta occupatio rei pertinentis ad Ecclesiam vel quemlibet locum sacrum, videlicet monasterium aut Xenodochium, Episcopi auctoritate erectum, inter sacrilegij crimina iure canonico numeretur, vt hïc & in c. conquestus infra hoc tit. quia cùm bona ista ad Dei cultum à fidelibus oblata sint, quodammodo sacra censentur, eorumque violatio aut raptus sacrilegium, vti explicauì lib. 4. Th. mor. tr. 10. c. 7. n. 14. Idque magis locum habet, si persona sacra seu ecclesiastica violetur per fornicationem aut stuprum, vel indignè tractetur per verberationem. Verumtamen si clericus, seu ecclesiastica cuius personæ in bonis priuatis vis aut fraus inferatur, non potest id censeri sacrilegij crimen, quia bona clericorum eò ipso, quòd propria eorum sunt, dici non possunt sacra, seu cultui diuino dicata.

Quamobrem non placet, quòd Canonistæ

com.

communiter hic docent, Innocentius, Imola, Abbas, Alexander, quod furtum aut quælibet fraus commissa à laico in bonis clerici fit mixti fori, ideòque reus sub utroque Iudice conueniri possit, & detur locus præuentioni. Verùm nullus canon afferri potest, quo id decernatur de bonis proprijs clericorum, ergo stamus regulà utroque foro receptà, quòd actor forum rei sequi debeat, quod etiam in plerisq; regnis pro consuetudine receptum est, uti testatur Couarruias in pract. quæst. c. 10. n. 1.

3 His adde, tametsi communiter receptum sit, quòd sacrilegium sit mixti fori, uti videre est apud Farinacium in praxi q. 8. n. 132. Clarum q. 37. n. 6. quia tamen in ciuili foro furtum rei non consecrat, tametsi ad Ecclesiam pertineat, vel in Ecclesia existat, inter sacrilegij crimina numerari non solet, hinc est, quòd eiusmodi criminis cognitionem aduersus laicum fermè magistratus secularis, tanquam propriam, vendicat: sed non rectè, ut ex hoc capitulo apparet, & ex cit. c. conquestus, imò verò in quibusdam regnis neque de propriè dicto sacrilegij crimine, v.g. si laicus calicem sacrum ex Ecclesia furetur, permittunt Ecclesiasticum iudicare, uti testatur Clarus n. 6.

4 ADVERTE IV. Cùm Iudex Ecclesiasticus in crimine mixti fori v. g. Clerici percussione aut furto rei sacræ aduersus laicos iudicalem cognitionem habeat, sequitur, quòd reum citare, capere, incarceratione, eundem condemnare, ac pecunià alijsque pœnis conuenientibus mulctare possit, uti hic docet Felin. n. 18. & certum esse id oportere tradit Couarruias in pract. q. c. 10. n. 2. ut contraria opinio defendi nequeat, quia alioquin iurisdictione elusoria esset, si Iudex reum constringere & mulctare non possit: nihilominus Clarus docet, quòd Iudex Ecclesiasticus, videl. Episcopus, in crimine mixto v. g. sacrilegio contra laicum procedere tantùm possit ad censuras sine captura aut carcere, quamobrem Clarus n. 47. ait, quòd in hoc casu non detur locus præuentioni, neq; vnus Iudex alterum impediatur, quia vterque procedere potest aduersus reum, Ecclesiasticus

per censuram, secularis ad pœnam fiscalem aut publicam. Sed huic doctrinæ repugnat textus huius capituli, cùm Pontifex æquiparet Iudicem Ecclesiasticum & secularem, & dicat in electione actoris esse, coram quo contendere malit, alioquin hæc crimina non essent mixti fori, cùm id omnibus mortalibus commune sit, ut Prælatus per viam denuntiationis procedendo satisfactionem imponere possit criminoso, cùmque reluctantem per censuras compellere etiam præmissà cognitione iudiciali, quandoquidem excommunicatione, aliæue censura inferri non potest à iudice Ecclesiastico, nisi prius citatà parte, & cognitã causã, sicuti hic docet Abbas. n. 9.

CAPITVLVM IX.

Quòd clericis.

PARAPHRASIS.

Cælestinus III. scribens ad Iudices Ecclesiasticos mandat eis, ut non patiantur clericos Parisijs commorantes ad iudicium seculare trahi, cùm id sacris canonibus repugnet, si clerici contra aliquos, vel aliqui contra illos etiam in causis ciuilibus seu pecuniarijs controuersiam habent, ea in foro Ecclesiastico secundum ius canonicum decidatur.

SUMMARIVM.

1. *Causa non tantum criminales, sed etiam ciuiles seu reales, quas vel clerici inter se, vel laici aduersus clericos instrunt, coram Ecclesiastico, non seculari Iudice tractanda sunt.*
2. *Si clericus laico litem moueat coram Iudice seculari circa ea, qua pertinent ad ordinem procedendi, seu lites ordinationem, Clericus seruare debet leges & consuetudines fori secularis, in quo litigatur, modo rationabiles sint, nec libertati ecclesiastica repugnantes.*
3. *Circa decisionem causã iudex in foro seculari etiam agente clerico, vel Ecclesiastico contra laicum indicat secundum leges seculares, salua tamen exemptione & libertate ecclesiastica.*